

ZVON

LEPOSLOVEN LIST.

Leto VI.

Na Dunaji 15. februarja 1880.

List 4.

Slepčeva hčerka.

„Sirota! od gladú derhtiš in mraza.
Jaz vém, kako človeka glad boli,
In mraz, ta hudi mraz kako skeli.
Oh, ne odmikaj, hčerka, mi obraza,
Saj vem, da solzne tvoje so oči.
Ti jokaš, ker nikjer pomoči ni,
Da naju vsmiljeno okó ne vidi,
Sercá za naju nimajo ljudjé!
Kaj déjo jim beračeve solzé! —
Kaj bova stala tu, le dalje idi;
Tja v cérkev idiva, da oterpneli
Tam udje bodo nama se ogreli.
Brezserčnemu beriču kraj ta svét je,
Ubogim, oh, edino je zavetje!
Ti mlada si in lepa, hčerka moja,
In blaga bodeš kakor mati tvoja.
Nikoli nisi matere poznala,
V naročji níkdar nisi jej igrala,
Življenje svoje je za tvoje dala!
Daj Bog ji mir! bila je dobra žena,
Oh, dobra, blaga, kakor ni nobena! —

Ubogo dete! ko bi mi oči
Ne bile támne, mlade svoje dni
Živelo bi brezsolzno in veselo!
In srečnega očeta bi imelo,
Očeta, oh, ki dal bi rad življenje,
Da tebi, dete, zljajšal bi terpijenje!
Ubogo dete, slepega očeta
Osoda tebi dala je zakleta;
Od gláda, mraza koperniš,
Zaradi mene to terpiš*! —

„Preljubi oče, ne takó!
To náte; belo je, svetló;
To mlad mi je podal gospod,
Ki mimo naju šel je tod;
Okó mu bilo je rosnó,
Ko mi je v róko stisnil tó*.*. —

„Poverni Bog dobroto mu obilo,
Kaj nama tujec storil je, On vé;
Veséli se, oterni si solzé,
Nocoj ne hodeš, dete, več prosilo*! —

Cv. Velkoverh.

Pervi dnevi drugega triumvirata.

(Dalje.)

Mendá je uganil Manius vzrok tega veselega obraza, ker ga je serpo pogledal in nabral usta, kakor da bi hotel z besedo nad njega planiti. Ali v tem trenutji je Septimius sê slovesnim glasom rekel, da naj bodejo mirni, Lari da bodo njegovo nedolžno hišo obvarovali zlega. Zdaj je začel vratar pripovedovati, kaj da je pred vrati slišal: da so vojaki prišli v tribuna Salvija hišo, ravno ko je ovenčan v družbi ovenčanih prijateljev napival boljši prihodnosti rimske države; da so mu glavo odsekali in jo odnesli, obledele in od strahu odrevenele prijatelje okolo kervavega trupla pustivši. Manija je tako razbojniško postopanje triumvirov tako razserdilo, da je brez posebne težave sklenil v tem trenutji zapustiti ženo in iti svojim prijateljem na pomoč. „Hitro po potno obleko, Lydon“, ukaže sê serditim glasom, in k Oktaviji obernen reče: „Dokler se ne vernem, izročim tebi, Oktavija, svojo ženo. Varuj mi jo!“ In objemši in poljubivši Attilijo in skupno pozdravivši vse druge, plane v sobo preoblačit se. „Jaz pojdem s teboj!“ vsklikne Attilia, todá odgovor iz sobe je bil: „Nikakor ne, Attilia!“ Tudi jo je Oktavia zadržavala: „Pusti ga, naj posluša svoj blagi serčni nagib“. Še enkrat je pozdravil Manius vse skupaj in izginil skozi vežo z Lydonom. Attilia ni vedela, kaj bi storila. „O bogovi!“ vsklikne in se zgrudi Oktaviji na persi. Ta jo stisne k sebi in reče: „Bodi mirna in ponosna, da imaš za soproga moža, ki je pripravljen za blage in velike namere podati se v nevarnost“. Gotovo je bilo v glasu in vsebini teh beséd veliko tolažbe za Attilijo, kajti vzravnala se je in bila odzdaj očitvidno mirnejša. Zdaj se Gavianus oglasi proti hčeri svoji: „Ker te je sprog zapustil, pojdeš pa zopet z očetom“. Ali Oktavia je odločno rekla, da bode ona vedela varovati, kar je njej bilo zaupano. Gavianus pa je le vedno z glasom, da se mu je pijanost nekoliko poznala, ponavljal, da Attilia pojde z njim, in se sklicaval na svojo očetovsko oblast. Ko se je pa Oktavia čversto oklenila svoje lepe varovanke in ponosno pogledavši Gaviana rekla: „Naj mi jo kedó poskusi vzeti“, imel je Gavianus svoje možgane še toliko v svojej oblasti, da se je domislil, da ima opraviti sê sestro konzula in triumvira Oktaviana. Odšel je nekaj mermraje, Oktavia pa je ostala to noč v Septimijevi hiši, in vsem se je zdelo, da imajo mogočnega varujočega genija pri sebi.

Po mestu je bilo vse v neznanem strahu razen druhal, ki se vsakega meteža veselijo. Slišal se je povsod krik in hrup. Ljudje so plašno sem in tja letali; drugi so se skrivali. Nobeden ni vedel, kaj se prav za prav godi, kaj se namerava, kedó je varen, kedó ne. Če se je kje kako kerdelo vojakov prikazalo, bežali so derzavljani rimski boljših verst plašno v hiše, druhal pa se jim je smijala. V tej negotovosti so nekateri vsakoršne nepremišljenosti doveršiti nameravali: hoteli so sebe umoriti, sebe in svoje s hišami vred zažgati; drugi so z ognjem pretili javnim poslopjem. Konzul Pedius je imel to noč težaven stan v taki zmešnjavi. Sè svojimi liktorji, katerih so nekateri mu z baklami svetili, letal je po ulicah in miril vzburjeno ljudstvo: naj poterpé do jutra, tedaj se jim bode vse razjasnilo; le najhujši kalilci domačega miru da morajo biti kaznovani, potem da bode mir v državi; vsem drugim pa da se ni ničesar bati. Da je popolnoma umiril mesto, razglasil je imena sedemnajsterih, ki so po volji triumviróv smerti zapadli, — med njimi je bil Cicero — in na svojo odgovornost zagotavljal Rimljanom, da drug nihče več ne bode sè smertjo kaznjen.

Manius je bil krenil z Lydonom na Palatinski grič proti Ciceronovi hiši. Menil je, da je Cicero še v mestu. Ko je bil blizu hiše, slišal je govor in šum stopajočih ljudi.

V temini se lahko Manius in Lydon skrijeta za stebroma predvežja bližnje palače. Mimo so prišli po večem pijani vojaki. „Pri bogu Martu“, zagrozi se eden izmed njih, „ne bo nam ušel, ne. Jutri rano, predno se bode daniti začelo, bodemo na poti v Tusculum“. Iz teh besed je izprevidel Manius, da je Cicero še o pravem času odšel iz mesta, da mu pa v Tusculanskem letovišči največa nevarnost preti. Hitro je sklenil naravnost iti k njemu. Šla sta k Esquilinskim mestnim vratom, pred katerimi je bilo na razcestji vedno veliko najemnih vóz na razpolaganje. Todà takrat so bili že vsi izginili, le en pokrit, dvokolesen, „carpentum“, pred katerim ste bili dve muli v jarem vpreženi, stal je še pod veliko platano; a voznika ni bilo. V bližnji kerčmi ga najdeta vsega pijanega.

Kmalu potem je derdral voz po cesti proti mestu Tusculum; ravnal je muli Lydon, voznik pa je zraven njega herčal. Manius je mislil misli vsakojake. Z žalostjo ga je navdajalo, da se je videl tako osamljenega v svetem boji za obrambo republike, za pravico vseh proti preoblasti nekaterih. Ni mogel razumeti, kako je v Rimu že tako daleč prišlo, da se morajo branitelji starodavnih ustanov kakor zarotniki potikati po skrivnih kotih. Te misli pa je na zadnje

prevladalo mladostno živo upanje, da bode republika to poslednjo izkušnjo prestala in da bodo potem Rimljani srečni uživali svobodo. K temu je hotel po svoji moči pripomagati in take slave vabeči svit se mu je zdel kakor zvezda vodnica v temni noči težav in nevarnosti.

Pozno v noč se je pripeljal pred Ciceronov Tusculanum. Drugo jutro so se vsi nagloma odpravili. Cicero in brat Quintus sê sinom sta se dala nositi v nosilnicah po odljudnih potih proti Asturi k morju. Manius pa se je napotil v bližnjo okolico, kjer je oče imel svoje posestvo in mnogo klientov in prijateljev. Tu je hotel zagotoviti si nekoliko ljudi, ki bi šli z njim k Brutovi vojski. Ko je naslednje jutro tudi on prišel v Asturo, našel je vse pripravljeno za Ciceronov odhod. Iz Rima so tam zvedeli, da je konzul Pedius zagotovil Rimljanom, da ne bode več nego onih sedemnajstero smerti zapadlo in da je Pedius vsled silnega ponočnega truda in napora drugo jutro umerl. Na morji se je lesketalo belo jadro ladije, ki je imela Cicerona odvesti k Brutu. Vse je bilo pripravljeno, le Cicero ni bil pripravljen. Brat Quintus se je odločil sê sinom verniti se v Rim, ker za odhod na tako daljnjo pot nista imela potrebnih reči. Za Cicerona pa je menil brat, da je nevarnost velika; zato mu je prigovarjal, naj se brez odlašanja poda na ladijo. Ali Ciceronu ni moglo nikakor v glavo, da bi mož, ki ima toliko zaslug za domovino, ki je bil „oče domovine“ imenovan, moral bežati iz te domovine pred meči in bodalci morilcev. Tudi Manius mu je prigovarjal rekoč: „Domovina naša je zdaj tam kjer je Brutus sê svojimi kerdeli in bode še bolj, če bode Cicero poleg njega. Kje more biti Rimljanu domovina nego tam, kjer je Cicero? Ne obotavljaj se! Idi k Brutu! Pokaži vsem dobromislečim, kje imajo rimski tabor iskati“! Te besede, ki so bile odkritoserčno govorjene, dobro so dejale starcu, v katerem nesreča ni mogla zatreti močnega samoljubja. Zbral je zopet svojo serdito kljubovalnost, ki se je v tem značaji včasih čudno verstila z malodušnostjo. Manijeve besede so mu zopet razpihale iskrico upanja. Objel in poljubil je brata in bratiča, potem Manija in zopet brata in zopet Manija. Rad bi bil temu prigovarjal, naj ide z njim. Samemu se voziti po morji! — to je bilo hudo za starega Cicerona. Ali Manius je imel še svojo nalogo v Italiji zveršiti in Ciceronov dušni stan je bil tak, da je samopridno željo premagal. „Pri Brutu se bodedo videli vsi, ako nam bodo bogovi milostljivi“! Tako se je poslovil in z dvema sužnjema podal na ladijo.

M. Pleteršnik.

(Dalje prih.)

Najdeno pismo.

II.

Kako moreš vendar biti tako neroden, da pismo daš grofu, njenemu očetu! reče drugi dan popoldne Jera svojemu možu, ki sedi pri na pol že izpraznjeni latvici kislega mleka. „Kaj bode sedaj? Grofica mora na Laško — ubogo dekle! Pa kaj to! Meta, Meta, grajska dekla, ta me sedaj niti ne pogleda in misli, da si ti vse zakrivil sè svojo nerodnostjo. Kaj je bilo pač tega treba? Nama škoduje mnogo, koristi pa nobenemu. In veliko dobrega nama je storila že Meta in sedaj bo vsega konec. O praznikih, o novem letu, kedar je moj ali tvoj god, vselej je prinesla kaj. — Nekaj goldinarjev sva ji tudi dolžna — in gotovo pride najpreje mi očitati in — kar je najhuje — še térjat! Kje bodeva vzela? In vsega tega si le ti kriv in tvoja nerodnost!“

„Kaj morem jaz za to! Ko bi videla, kako je prišel iz gozda — in tista vragova krona na pismu! — Sicer pa mislim, da pač ne bo tako hudo, kakor mi praviš. Dekle ga pozabi kmalo in Poštarjev Janez tudi njo — Meta se pa že potolazi“, reče Štefe in vstane.

Komaj pa stopi v kovačnico, priderdra mimo hiše po cesti grajska kočija, ki se pelje proti železniški postaji, in v njej sedi nekaj gospode. Štefe spozna grofico Antonijo in njeno družico.

Kmalu pa stopi v kovačnico — Meta, grajska dekla. Stara in majhena je ta ženska, in drobne oči se ji svetijo jezno, ko vstopi.

„O moj Bog! Kaj bode — kaj? Grofica mora proč! Ne pomaga nič in tako hitro! — Jeminej! Jeminej! — Kaj bode iz vsega tega in kaj bodem jaz počela brez nje? In zakaj mora tako hitro? — Vi, Štefe, Vi ste vsega tega krivi!“ govori vzburjena dekla in solze jo polijó po suhem lici.

Štefe pa, čuteč, da se bliža nevihta, da je ne bo skoraj konec in da bo zelo treskalo le v njega, zmuzne se kmalu skozi vrata, kajti prepirati se on noče in ne zna — in ves boj prepusti svoji „stari“, ki je prihitela iz sobe.

On pa sede na leseno klop zunaj pred kovačnico, podpre si že malo osivelo svojo glavo v pest, gleda v tla in poslušá pretergane glasove razdražene dekle in ko sliši govoriti o njegovem dolgu, vstane in krene proti vasi ter misli, naj bi pač vrag vzela vsa zaljubljena pisma, grajske dekle in stare dolgove!

Ko pride v vas, zavije proti najboljši hiši vse vasi; imela je eno nadstropje. V tej hiši bila je pošta in kerčma.

Kerčmar, bogat in zelo rejen vdovec, imel je blizu petdeset let. Obraza je bil širokega, rudečega, nosil je vedno zelo staro, blede-zeleno kapico na glavi in iz pod nje moleli so že nekoliko osiveli lasje na dan. Postave bil je nizke. Navadno je bil zelo prijazen in vesel v družbi in jako lepo ga je bilo videti, ko je sedel pri pivcih, prijel kozarec dobrega dolenjca in zapel katero „domačo“ sè svojim hripavim glasom; najraji tisto:

Jaz in kozarec
Se rada imava,
Če se prepira
In tepe ves svet.

A danes ni tako dobre volje.

Ko se Štefe približa, stal je gospodar na pragu svoje hiše in gledal v jasni zrak, kakošno bode vreme.

„Dober večer, oče Stric“! ogovori ga Štefe in hoče vstopiti, „kaj gledate? Suša je, suša! Vse bo zvenelo in zgorelo na polji in če ne pošlje Bog skoraj dežka, bo hudo“!

„Bog daj, dober večer“! odzdravi Stric, a s takim glasom, da se čudi Štefe.

„Pač se vam škoda dela na polji, pa bo že Bog dal kmalu dežja. Danes je bilo presoparno“! tolazi Štefe.

„E ga“! oglasi se Jurček in pripelje s kobilico poštarjev voziček pred vrata. Gologlav in bosonog sedi na vozu in v roki derži dolg bič.

„Kedó se pa odpelje“? vpraša Štefe kerčmarja, ki je pristopil h konji, da pogleda, če je vse v redu.

„Janez“! odgovori gospodar, „kar na misel mu pride danes jutraj, da gre in se odpelje že na Dunaj. Kaj se mu pač mudi? Zadnjič je še celo dejal, da ostane še tri tedne doma, danes pa, kakor bi udarilo, poveže knjige in zapre kovčeg, ne jé in ne pije in na Dunaj — le na Dunaj“!

„Bodo se že sole začele tam“! odgovori Štefe, ki noče povedati, kar vé in stopi v kerčmo. V kerčmi pije že nekaj pivcev. Govoré o suši in o davkih in kadé iz svojih malih pipic. V kotu stoji velika, zelena peč in na njenem robu čepi velik črn maček pri majheni skledici.

Brezarjev berač, katerega pozna vsa dolina, čepi v kotu zraven visečega svinca lesene ure in pripoveduje o zakopanih denarjih.

Slep je na levo oko; a bistro desno priča, da je njegov raztergan gospodar tudi bistrega duha. Hodil je po gozdu in ježic nabiral; zraven pa beračil in pel po hišah. Povsod so ga radi imeli.

Štefe, redok pivec v Stricovej kerčmi, sede na drug konec dolge, z belim pertom pogernene mize in kerčmar, ki je vstopil kmalu za njim, prinese mu polič rudečega.

„No, Stric, pojdite vendar enkrat pit!“ oglasi se kmet iz Peči in natoči.

„Na zdravje vsem božjim!“ reče kerčmar in pije iz kmetovega kozarca.

„Kaj se bodele tako pusto deržali, kakor bi vam bila mačka mlade snedla!“ oglasi se drugi.

„Sin se odpelje na Dunaj!“ odgovori Štefe.

„Hm!“ oglasi se pomenljivo Brezarjev berač v kotu in namežika Štefetu.

„Na Dunaj — to je pa daleč!“ reče kmet iz Peči.

„Daleč — daleč!“ ponavlja enoglasno vsa družba.

„Nu, oče, sedaj pa z Bogom!“ oglasi se Janez, njegov sin medicinec, ki stopi v sobo pri tej enoglasni in edini izjavi družbe, „da je Dunaj daleč!“ in moli očetu roko.

„Če ni drugače, pa pojdi, in če moraš iti, piši skoraj in boji pameten!“ reče oče in spremi sina.

„Pameten — pameten!“ oglasi se berač, da ga kerčmar pogleda.

Zunaj pred durmi je pa Jurček sedel na vozu in čakal, da popelje Janeza na postajo. To mu je bilo prijetno, ker prvič se bo peljal in kočijažil in drugič je vedel dobro, da ne zastonj, — bilo mu je pa tudi hudo, ker Janez ga je imel sosebnostno rad, in sedaj ga zopet ne bo vse leto.

Stric pa poljubi sina, stisne mu roko; ravno tako mu jo stisnejo tudi vsi hlapci in dekletke, ki stojé okolo voza. Jurček pa udari z bičem in vozicek zderdra po cesti.

Zamišljen sedi Janez na vozu poleg Jurčka — zamišljen v pretekle lepe dni.

Lepa noč je nocoj. Zvezde svetijo tako prijazno in luna plava mej njimi in siplje svojo blede luč po tihej okolici. Ko se pripeljeta iz vasi, pokaže se na desnej na malo vzvišenem prostoru mej visokimi, tihimi jagnedi Loški grad! Vse tiho; nobena luč ne sveti v prvem nadstropji, — nje ni več!

Za gradom pa se vzdiguje z visokimi, starimi jelkami obrasten kožljek.

Dobro se spominja Janez, kako je lansko jesen hodil s puško na rami mej starimi drevesi; ne da bi streljal — še mislil ni na to. Vrabei, ki so pribežali s polja v gozd, sedeli so po vejah in ko se jim približa lovec, zavpije najbolj izkušen vrabec, na najviši veji sedeč: „vidiš ga, vidiš ga“! in opozori vso neizkušeno družbo, da se bliža smertna nevarnost. Potem pa zakriči: „brič, brič“! in vse tičje kerdelo izbeži v varnejši kraj. Lovec pa sede in sedi dolgo, dolgo. Potem pa pride lepa grofica Antonija s knjižico v rokah — sedemnajstletna grofica, položi od zadaj zamisljenemu lovcu mehko svojo ročico na ramo in reče z ljubeznjivim glasom:

„Gospod, danes ste zasedli moj najlepši in najljubši mi prostor“!

Lovec pa vstane ves v zadregi, pogleda njeno modro oko, kri mu stopi v glavo, prime jo pogumno čez pas, ne mené se, kake nasledke bo imela njegova prederznost, stisne zarudelo grofico k sebi na klop in reče strastno:

„Krasotica, prostora je dovolj za — dva“!

In glej! Zarudela grofica ni se branila, objela je lepega lovca in sedela pri njem na klopici, kjer je res bilo dovolj prostora za — dva! Vrabei pa so zopet prihiteli in sedeli na veji in najstarejši mej njimi je poredno kričal: „vidiš ga, vidiš ga“! Potem pa zakliče „brič, brič“! in po gorskej stezi pride razcapan Brezarjev berač ravno mimo Janeza in grofice Antonije. Odkrije se in reče, da pobira ježice in — čudo veliko — pozabil je zraven, da so same jelke in smreke v gori. Pa Brezarjev berač je mož, da malo taci in ne govori o stvareh, ki mu niso nič mari. — Lovec pa je od tistega dne še bolj pozabil in popustil medicinske knjige doma v kotu in z njimi mertvaške glave in nabrane kosti in zobé in hodil s puško v goro, seveda na ono klop, kjer je bilo dovolj prostora za — dva!

„Nevihta bo, nevihta“! reče Jurček in pogleda svojega tihega soseda na vozu in Janez se ozre proti jugu in vidi černe oblake, ki se podé proti nebu in kmalo pokrijô luno. Od daleč pa se posveti blisk in zasliši se daljni grom. Janez pa ne reče nič; samo misli o nevihti, ki se sedaj nabira nad njegovo osodo. Josephus.

(Konec prih.)

V Kamčatki, kjer imam dosti rastlinske piče in kjer se večkrat v čedah po deželi klatim, sem tako pohleven, da večkrat ženske blizu mene na polju klasje pobirajo in po močvirjih jagode beró, pa se me celó nič ne bojé, akoravno se tudi pripeti, da pridem in jim jagode iz canje pozobljem. Sploh sem po leti mnogo bolj pohleven, kot v drugih časih.

Kader hodim, opiram se le bolj na peto, kar mi veliko koristi, ako se postavim na zadnji nogi kvisku; prednji nogi pa mi služite pri plezanju. Tudi plavati znam dobro in zato bežim rad v vodo, kadar me lovec preganja, ker se v vodi varnega mislim — pa ne iz bojazljivosti, ampak le, ker mi je zdrava koža ljuba, marveč se pokažem serčnega tem bolj, čim bolj mi je sila.

Ko se zima bliža, naredim si v skalovju, v berlogih ali luknjah ležišče, da po zimi spim. V teh kotlih prespim vso zimo, pa ne zmerznem in tudi skoraj nič hrane ne potrebujem. Nekateri med vami terdijo, da spim vso zimo neprestano. Da to ni resnica, kaže vam že navadna ljudska misel: da pridem o svečnici iz berloga gledat, ali je zunaj hud mraz ali ne; ako je mraz, grem nazaj in se še enkrat tako globoko zarijem, kot sem bil popred. Hočejo namreč reči, da bo še dolga zima, če je o svečnici mraz. Pa ljudstvo se ne moti, ampak v resnici spim le v najhujšem mrazu in ako je le malo topleje, grem že iz berloga s trebuhom za kruhom. Da ne spim vso zimo, kaže vam zopet to, da žena moja ravno po zimi mlade ima; kako pa bi skerbela za nje, ako bi vso zimo spala? Ker po zimi največ spim in le malo hrane potrebujem, ker živim le o masti svoji, sem pa tudi v jeseni, pred ko se v berlog zarijem, lepo rejen. Vi menite, da v spanju mast svojo pri nogah iz sebe ližem, ali v tem se motite. Jaz ližem le iz navade svoje noge, kader se iz dolgega spanja nekoliko prebudim, in ko tako zopet zaspim, je gobec moj pri nogah, ker sem noge ližoč zaspal. V gorkejih krajih pa spim tudi v najhujši vročini, kar vam priča, da ne morem terpeti ne mraza ne vročine.

Tudi sem prav podučljiv, navadim se plesati in več drugih reči, katerih se učim težko, ali ker mi človek ne dá mirú, se na-pослед tudi moram navaditi. Povedati vam hočem le, kako me ljudje plesati učijo. Zaprejo me v ozko stanico tako, da moram le na zadnjih nogah stati; dno pa hudo ogrejejo. Ker me peče, vzdigujem noge od tál in se sučem okolo, zraven pa mi človek poje ali pa na majhen boben bije: kmalu znam po taktu plesati in služim denarje ljudem, ki me okolo vodijo, kažejo me in mi plesati velé. Navadno

beračijo z menoj Lahi, Dalmatinci, Savojudi, Tirolci, Litavci in Rusi. V času perzijskega kraljestva imeli so nas kralji za čuvaje pred durmi in v XVII. stoletju smo še hodili kot nekedaj čuvaji prosto po potih in ulicah v Ispahanu.

Zdaj naj pa povem še kaj o ženi svoji. Rekel sem že, da ne maram veliko za njo in da sem le nekaj časa blizu nje, takrat namreč, kader čutim v sebi ljubezen do nje; to se zgodi proti koncu pomladi. Ona nosi osem mesecev in porod je okolo sv. treh kraljev. Na dan spravi navadno le dva mlada, medvedka in medvedkinjo. Mladi so s prva majhni kot podgane, slepi in borni, glas pa jim je že močan. Ona jih varuje skerbljivo, greje in liže tako, da vi celó pravite, da verže medvedinja le dva kosa mesa, katera tako dolgo liže, da se v medvedka premenita. Kakor pa žena moja mlade ljubi, tako jih pa jaz sovražim in rad bi jih celó požerl; zatorej se večkrat sê ženo stepeva, ker mi ona mlade brani in je tako huda, da ne upam veliko opraviiti pri njej. Mladi ostanejo vse leto pri njej in se le, ko ima druge roditi, jo zapustijo; ko pa so 4 leta stari, so že dorastli in se ženijo in 5 let stara medvedinja ima že sama mlade.

Ker sem nevaren živini in ljudem, me pa ljudje tudi hudo preganjajo in mi po življenju strežejo. Veliko nevarnost napravljajo mi lovci s puškami in drugim strelnim orodjem, ali večkrat napravi lovec tudi sebi nevarnost, ako me namreč le malo rani, razkači me, da se svojemu sovražniku postavim in ga dostikrat usmertim. Baškiri pa so tako serčni, da me celó v berlogu poiščejo, me tukaj tako dolgo dražijo, da se jim postavim, in v tistem hipu, ko se na zadnji nogi spnem in s prednjima sovražnika objeti hočem, zasadi mi serčni lovec kratek nožek v persi tako, da kmalu potem omedlim.

Kamčadali so pa že nekoliko bolj boječi, poiščejo me sicer tudi v berlogu, ali ko me v berlogu zapazijo, nanosijo hoste pred luknjo in jo tako zadelajo, da se ne morem več braniti, potem pa me na ležiščih sê sulcami prebodejo in tako končajo. Tu in tam mi tudi nastavljajo kambe iz vervi, ali pa skopljejo jame, po katerih položijo nekoliko suhe in terhlene hoste, v sredi jame pa zabijejo oster kol, na katerega se nasadim in tako prej ali poslej poginem. Da pa se približam takim nastavam, denejo medú, mesa ali kake druge vade v nje.

Rusi so si izmislili več načinov, da me lovijo. Ker namreč vedó, da mi je méd najbolj okusna hrana, denejo svoje čebele na visoka in gladka drevesa, da težko do njih priplezam. Na vejo zraven

panja privežejo s štirimi vervmi desko, katero pa se k deblu privežejo s kako tanko vervico tako, da mi ravno luknjo v panj zamašé. Ko méd zaduham, približam se drevesu in plezam proti panju; ko pa do njega pridem, sedem na desko, katera mi je pripravljena za stol, in hočem začeti čebele tergati; ali luknja je zamašena z vervico, s katero je deska privezana. Da pa do meda pridem, odtergam ročno vervico in v tistem hipu že plavam na deski v zraku. Do medu ne morem, na tla tudi ne, ker mi ostri koli le pogubljenje kažejo, in tako ostanem na deski tako dolgo, da lovci pridejo in me s smodnikom pokadé. Baškiri me tudi na enak način končujejo, samo toliko so hudobnejši, da me pustijo, da se sam pobijem. Privežejo na verv čolo, katera je premakljiva in luknjo v panj zapira. Ko priplezam do panja, trudim se, da bi prej med dobil, ali ker je čola ravno pred luknjo, popadem jo in zaženem proč, ali ravno s tako močjo čola zopet nazaj pade in me na glavo udari. Ker me jeza zgrabi, popadem jo zopet in jo zaženem proč ali zopet se mi prigodi tisto kar popred, tako da naposled čisto omamljen na tla telebim in se nataknem na kole, ki molé po koncu kakor zobovi na gredešah. Treba mi je poginiti.

V nekaterih krajih mi zopet na drug način naredé, da se sam pobijem. Nastavijo mi na verhu hriba kambe iz vervi, katero privežejo k veliki čoli. Ko pridem in si kambe okolo vratu zadernem, zapazim, da mi čola brani dalje hoditi. Jezen skočim k njej, zgrabim jo in po hribu zatočim; ker pa je težka, vleče tudi mene s seboj, in ko v dolino pridem, sem že hudo omamljen. Ker pa me togota grabi, pobere čolo, nesem jo zopet na verh hriba in jo zatočim drugič po hribu, ali z njo moram iti tudi jaz v dolino. To ponavljam tako dolgo, da preveč omamljen v dolini ostanem, kjer me ljudje pobijejo, ako se že pred nisem sam pobil.

Posebno hudo muko napravljajo mi z desko, v katero nabijejo žebļev tako, da igle po koncu molé. To desko položé na pot, po kateri vedó da rad hodim. Ko pridem, nasadim se z eno nogo na igle in, ko hočem to sneti, nasadim se še z drugo in tako sem kmalu z vsemi štirimi na desko pribit. Ker si ne morem zdaj drugače pomagati, ležem na herbet in se valjam tako dolgo, da ljudje pridejo in me pobijejo.

Take in enake načine si izmišljajo sovražniki moji, da me vjamejo in potem vse dele života mojega porabijo. Narejajo si iz kože kučme, kožuhe in drugo obleko; meso vživajo in posebno okusne so jim okajene noge moje; čeva rabijo mesto stekla pri oknih, in

se najtanje kožice, katere omajijo od čev, rabijo ženske in otroci; nosijo jih namreč na obrazu, da jih solnce preveč ne opeče; iz kosti pa si narejajo mnogoverstna domača in lovska orodja tako, da jim vsak del života mojega koristi.

Nekteri narodi pa me tudi spoštujejo. V Sibiriji prisegajo na mojo kožo, katero prisegaje grizejo. Jakuti mi pripisujejo pamet in mislijo, da človeka razumem in po zimi tako dobro slišim, da se celò v berlogu dobre in slabe pogovore o sebi čujem; zatorej se pa tudi ti ljudje ne upajo o meni kaj slabega govoriti.

Ostjaki mislijo celò, da me je Bog za drugi svet vstvaril; zatorej želé z menoj se sprijazniti, da bi jim na ónem svetu kaj hudega ne storil. V ta namen obesijo kožo mojo na kako drevo in hodijo okolo nje nekaj časa pripogujoč se jej, potem pa jamejo glasno obžalovati me in na to vpraša eden izmed njih: „Kedó te je usmertil“? Vsi odgovorijo: „Rusi“. „Kedó ti je odsekal glavo“? vpraša ón nadalje. „Ruska sekira“, odgovoré vsi. Nadalje vprašuje: „Kedó ti je život prerezal“? „Ruski nož“, oglasijo se vsi. Poslednjič zavpijejo vsi: „Odpústi! odpústi!“ Tako si prizadevajo sprijazniti se z menoj in sovraštvu nakloniti Rusóm.

Vidite tedaj, da sem mogočen, človeku nevaren in škodljiv, dokler živim, po smerti pa koristen.

Sestavil Fr. Ferlan.

N a S l e m e n u.

(Dalje.)

Delo v sušilnici je bilo dokončano, več večerov so že terle ženske, nocoj ko je sobota, mora se pred nehati in malo dobre volje biti. Dekleta so se otrebile prahú in omile; naglo je bilo po večerji in začel se je, kar je bilo vsem po volji, ples. Še le proti jutru se je družba razšla.

Ko je bila v nedeljo druga sv. maša ob deseti uri, prikretil je Martinec na Sleme domóv k Poderuhu.

„Kedaj te bode vendar pamet srečala, Martin; ali si bil pri sv. maši danes? Ali se te nič ne prime božja beseda? Lej takole laziš okrog, v cerkev ne greš, drugod te je povsod dosti“.

„Saj ne vem, na katero vprašanje bi ti najpred odgovoril, ker mi jih toliko staviš. Sinoči smo bili dobre volje, to je najbolj novo, kar ti morem povedati; že dolgo nisem bil v tako veseli

družbi, za drugo se ne pečam, še zdaj sem vesel, drevi jo homo zopet malo potegnili“.

„Prosim te, Martin, nikar vsako nedeljo! vidiš fanta imaš doma, slab zgled mu daješ, obleči nima kaj, da bi v cerkev mogel —“

„Tako bodi tiho, Jera, kaj bo fant v cerkev hodil Boga zalit, saj mu vé babe dosti sitnosti delate. Ti paglavci malopridni se zgovarjajo v cerkvi in pobožne ljudi motijo, zato je bolje, da so doma, ti tepci. Ti se pa z mano veseli, Jera, saj si moja pa božja! Ob nedeljah jaz ne utegnem v cerkev hoditi; kako tudi? Sinoči sem imel vso noč delo, drevi moram pa zopet iti; torej naj imam vsaj zdaj malo počitka. Ti pojdi za mene, malo več moli, saj za me je kmalu dosti, ker nisem velik grešnik; ne opravljam ne, ne kolnem ne, ne ubijam ne, saj veš, saj sva že dovolj dolgo skupaj, da me lahko poznaš. Ko se naveličaš moliti, pa nehaj“.

„Tak si, tak, ne cerkev ne dom, samo te-le tvoje orglje, to je vse, kar te po konci derži, kaj bo, kaj bo“?

„Kaj bo! nič ne bo, zdaj bom malo legel, pa bo, ti si moja pa božja, Jera“!

Tako se je Martin poravnal tja na klop pri peči, harmoniko je vtaknil pod klop, in sladko je zaspal, ni se zbudil do večera. O mraku pa ga je zopet vzelo za delj časa. Jera je bila sama doma, bala se je zime, kajti derv ni bilo pri hiši, streha raztergana, deske nobene za popravek, živeža ne več, kot malo krompirja: Martin pa ves izgubljen. Trezen gre, pijan pride, jutro ga dá, večer ga vzame; in po več dni ga ni.

Ne peča se ne za dušo ne za telo. Sin njegov raste kot divjak, matere se ne boji, oče se ne zmeni zanj. „Kedor hoče dober biti, je sam od sebe dober“, dejal je Martin včasih, ko ga je žena prosila, da naj sina posvari zavoljo kake nerodnosti. „Mene so oče dovolj svarili, mati so me še topli, Bog jim daj dobro! zdaj pa vidiš, kakošen sem, saj ti tudi nisem po volji. Do zdaj se še ni rodil človek, da bi bil vsem po volji, pa tudi naš Blaže ne more biti. Kakoršnega nama je Bog dal, tacega pa imava. Saj je fant močan, kaj pa je treba več“!

„Močan, še preveč, strahovati se mi več ne dá, ta prikazen“!

„Prav dela, kaj boste babe! sram bi ga naj bilo, ko bi ga babe strahovale“! Tako je govoril Martin z ženo, kedar se je šlo za sinovo izrejo. —

Bilo je pozno v jesen, ko je prinesel Martin v pondeljek jutro prav zgodaj lepega divjega kozla iz pečevja. Ravno ni imel nikamor

s harmoniko povabila, pa je šel na lov. V gorah je bil znan in ne ravno slab strelec.

„Tukaj ga imaš, Jera! zdaj bomo vendar zopet malo mesa pokusili, že dolgo ga nisi jedla ne ti ne fant“.

„Martin, Martin kaj bo iz tega? To je kraja, tujim ljudem jemlješ žival in tega ne morem storiti, da bi ti se pomagala. Le nesi ukradeno žival, kamor hočeš, doma je ne bomo jedli tudi ne skuham ti ne kosca mesâ“!

„Kakor hočeš, saj nisi za nobeno rabo. Če ga nočeš kuhati, bom ga pa sam, saj sem tudi pred sam kahal, ko te še nisem imel. Nič ne tarnaj in nič se ne boj, lov ni nikoli kraja. Bog je živali za revne ljudi vstvaril, lov in ribarstvo je naše, pa ne tistih, ki imajo vsega dosti. Gospoda nam krađe, kedar na lovu živali pobija in ribe v vodi lovi; to je vse za siromake na svetu. In mi smo siromaki, ker nimamo nobene reči, samo kar pod nos nesemo. Vidiš, kar jaz prinesem k hiši, to je vse pošteno pridobljeno. Včeraj sem se ves dan trudil, žejen sem bil, da se mi je jezik prijemal v ustih in lačen kakor lovski pes, pa nisem jenjal, ko sem ga osledel, čez vsako krašno me je peljal a v mraku je vendar puška počila in padel je čez skalo ravno nad Košuto pod slanicami. Danes ga imaš pa tukaj“.

Jera je pustila moža samega in sina, ki sta kozla iz kože devala, ni se hotela tatvine vdeležiti. Martinec ženi ni zameril, če mu ni skuhala. Kakor po navadi, kedar se je Jera branila divjačino kuhati, je Martin tudi danes vse sam opravil.

Ravno sta bila z Blažetom pri obedu, pride proti hiši lovec z nekim možem, županovim beričem.

Martin ju je videl, pa ni se zmenil zanje.

„Dober dan“! reče lovec skozi vrata v hišo.

„Bog ga daj“! odgovori Martin, „kaj bosta dobrega povedala“?

„Ti si bil včeraj na Stermincih na lovu, Martin“! pravi lovec, „in si z nočjo vred pod slanicami streljal; videl sem, da je kozel padel“.

„Če si videl, pa bi ga bil pobral“!

„Če si bil res žival ubil, moraš jo nazaj dati, ako ne, boš imel z gosposko opraviti“, pristavi berič.

„To nobenega nič ne briga, jaz delam, kar jaz hočem, vidva pa kar se vama ljubi, če ne vesta bolj pametnih reči govoriti, kakor od včerajšnjega dne, smo že zgovorjeni. Idita, kamor sta namenjena

in povejta mi, kje bi se dalo kaj zaslužiti ta teden, že davno nisem solda zaslužil sê svojim mehom⁶⁶.

„Vidiš Martin, ti si nespaneten, kolikokrat si že imel sitnosti zavoljo svoje tatvine, pa še te ni spametovalo⁶⁷, pravi lovec.

„Kaj! tatvine⁶⁸! zavpije Martinec in vstane od mize, pa seže po risanki na zidu; vama bom že dal tatvine, ve smerdokavre, kedó me je videl krasti, proklete seme, puste⁶⁹!

Berič in lovec sta izbežala, ker vedela sta, da Martinec je kot živina v jezi, čeravno sicer dobra duša. Lovec je prejšnji dan Martina v pečevji zalezoval, a pokazati se mu ni upal, ker sta bila vedno sama, in Martin bi ne bil prijazen z njim v samoti.

Nobenega kosca nista dobila berič in lovec pri Poderuhu, čeravno se je še kri sledila v drevarnici, kjer se je žival iz kože dejala. Ali kazni Martin ni odšel, ni terpelo dolgo, moral je k sodnji in zaperli so ga za nekaj časa, čeravno ni obstal, da bi bil streljal.

(Dalje in konec prih.)

Samostal.

Slovenski glasnik.

— Časništvo slovensko se je z novim letom pomnožilo za en list. Upajmo, da bode to dobro znamenje boljše prihodnosti, katera se nam že nekaj časa obeta. V Celji je začel izhajati nov „list za šolo in dom“, z imenom „Popotnik“. Založnik mu je M. Žolgar, urednik J. Lopan, tiskar Jan Rakuš v Celji. Izhaja 10. in 25. dan vsacega mesca in velja za vse leto 3 gold. za pol leta 1 gold. 50 kr.

Listnica uredništva. G. L. P. v Gr. Prav hvaležni smo Vam za Vaše prijazne opazke. Napako, ki se je vrnila v list na 33. strani v zadnji versti, naznanjate nam z ljubeznjivim namigom, da se je Goetheju nekaj enakega primerilo. Vendar je naša nesreča nekoliko drugačna. Zadnji petomer ima v prvi polovici en — — — preveč, to je resnično in tudi za urednika nekam sitno, ne dá se tajiti. Ali to napako ima stavec, ali pa korektor na vesti. V rokopisu je bilo pisano: „In slabosti svetá z jasnimi gledam očmi“. Nad besedo „slabosti“ je bila zapisana varijanta: „norosti“. Pisatelj je bil pozabil prečertati prvotno „slabosti“, morda se ni mogel takoj odločiti, katero bi izvolil, in tako je prišla varijanta v tekst ker je menil stavec, da je izpuščena. Kedor je filolog, vé, da so se ravno takim pötem večkrat pokvarili stari teksti. Kar se tiče pisave: volnen, tirolski, bode pač Vaše mnenje pravo. Beseda „robaniti“ nam do sedaj ni bila znana, g. pisatelj nam terdi, da je slovanska; razsodbo prepuščamo strokovnjakom. Kar se tiče pisave latinskih imén v slovenščini to je tak križ, da je strah. Človek tu skoraj ne more biti dosleden. Da bi bilo bolj pravilno pisati Gajus nego Kajus, to gosp. pisatelj gotovo tako dobro vé kakor Vi ali jaz. Kajus piše gotovo za to ker je ta pisava bolj znana in navadna. O tej stvari bi bilo dobro o priliki kaj več pisati.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gold. za vse leto, 2 gold. za pol leta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, VIII., Lange Gasse 44.

Izdaje in ureduje Jos. Stritar.

Tiska A. Keiss.